

Nová kniha o podzemí Berounska a Hořovicka

A new book on caves and artificial underground spaces in the surroundings of Beroun and Hořovice

Karel Žák¹

Abstract

A new book on caves and artificial underground spaces in the surroundings of the towns of Beroun and Hořovice was published by Machart Publishers. On its 144 pages, the book reviews the most interesting caves but also underground mines, cellars and other types of man-made underground spaces in the area.

Dne 7. listopadu 2019 proběhl v Muzeu Českého krasu v Berouně za značného zájmu laické i odborné veřejnosti slavnostní křest nové knihy *Podzemí Berounska a Hořovicka* autorů Michala Hejny a Martina Majera. Knihu o 144 stranách formátu 230 × 185 mm (v orientaci na šířku) vydalo pro Vlastivědný spolek Petrbock nakladatelství Machart. Publikace se věnuje podzemí regionu jako celku, tedy jak jeskyním vzniklým přírodními procesy, tak i podzemním prostorům umělým. Zahrnuty jsou jak podzemní prostory důlní, související s těžbou nerostných surovin v minulosti, tak i různé typy sklepení a podzemních chodeb. V populárně-odborné rovině tak tato nová publikace shrnuje základní informace o třetím rozměru krajiny pod jejím povrchem. Z hlediska územního je omezena zhruba hranicemi okresu Beroun.

Čtivý text je po úvodních souhrnných informacích k jednotlivým typům podzemí zaměřen na vybrané zajímavé objekty. Na jejich příkladu kniha prezentuje pestrost typů a procesů vzniků jeskyní, využití jeskyní lidmi v pravěku, i rozmanité motivace, které vedly ke vzniku podzemních prostor umělých. Právě v prezentaci umělého podzemí regionu lze spatřovat největší hodnotu knihy. Jeskyně Českého krasu byly v posledních letech vícekrát přehledně knižně shrnuty, zatímco podzemním prostorům umělým bylo věnováno mnohem méně publikační pozornosti. Současná mladá generace tak mnohdy ani neví, že Berounsko a Hořovicko jsou krajem staleté hornické historie. Byly jedním z center, kde se rozvíjela průmyslová revoluce, éra uhlí a železa, na jejíchž základech vznikla současná moderní společnost. Zbylých nehojných památek na podzemní dobývání nerostných surovin bychom si měli vážít a věnovat pozornost jejich dokumentaci a zachování. Doufejme i těmto cílům kniha přispěje. Doba systematické likvidace podzemních památek je už naštěstí pryč.

Po stránce faktografické lze knize málo co vytknout. Samozřejmě u každého z prezentovaných objektů by bylo možné jít více do hloubky a doplnit další informace. Dnešní doba ale přeje stručnosti a vybrání nejzajímavějších faktů. Věcných i formálních chyb je v knize naprosté minimum. Správná recenze má ale vytknout alespoň nějaké nedostatky. Kniha by myslím měla na konci obsahovat seznam nejdůležitější literatury, ze které autoři vycházeli. U některých zobrazených objektů (vzorků, nálezů) by snazšímu pochopení pomohlo, když by v popise bylo uvedeno, jak jsou zhruba velké. Tím se dostáváme ke grafické stránce knihy.

Tisk je velmi kvalitní a celkový grafický vzhled knihy je jednoduchý, ale účinný. Grafik rozhodně nešetřil místem, takže sazba je elegantní, s dostatkem volného prostoru okolo obrázků. Snad jen

Obr. 1. Titulní strana knihy, s využitím fotografie M. Majera z Proškovy dómy Koněpruských jeskyní.

Fig. 1. Front page of the book, using a photo by M. Majer taken in the Prošek Chamber of the Koněprusy Cave.

mezery mezi odstavci textu by mohly být menší, když jsou počátky odstavců zvýrazněny i odsazením. Grafické uspořádání knihy nechává vyniknout skvělým fotografiím z podzemních prostor od druhého z autorů knihy, Martina Majera. Od něj je naprostá většina fotografií v knize, jak z podzemí, tak i z povrchu. V knize jich je zhruba okolo stovky a většina z nich dosud nebyla nikde publikována. Fotografie vznikly ve zhruba 15 let dlouhém období do roku 2004 do roku 2019. Snad jen sběratelé regionální literatury najdou v knize fotografie, které už někde viděli.

Jedná se o velmi pěknou a užitečnou publikaci, která se jistě stane ozdobou knihovny všech zájemců o přírodu a historii v našem regionu. Pro oblast Berounska a Hořovicka dosud taková kniha chyběla.

¹ Geologický ústav AV ČR, v. v. i., Rozvojová 269, 165 00 Praha 6 – Lysolaje; zak@gli.cas.cz

Poděkování: Sepsání tohoto příspěvku proběhlo v rámci podpory RVO67985831 Geologického ústavu AV ČR, v. v. i.

Český kras (Beroun), 45 (2019), 80, 1 obr.

© Muzeum Českého krasu, p. o., Beroun

ISSN 1211-1643

ISBN 978-80-87708-13-2